

DNEVNA PRIPREMA ZA VJERONAČNI SAT

I. OPĆI PODATCI O VJERONAČNOM SATU

Škola: OŠ Josipa Jurja Strossmayera, Đurđenovac

Razred: 8.

Vjeroučitelj/ica: Ankica Golik

Nastavna cjelina: Biti kršćanin u Crkvi i društvu

Nastavna tema: Suodgovornost za pravedan život u društvu

Nastavna jedinica: Ljudska prava i dostojanstvo čovjeka

Ključni pojmovi: ljudska prava, kršćanska pravda i ljubav

CILJ: Upoznati učenike s osnovnim ljudskim pravima, problemom kršenja ljudskih prava te mogućnostima vlastitog angažmana oko kršćanske pravde i ljubavi

ISHODI:

Obrazovni / *kognitivni* - Učenici će prepoznati osnovna ljudska prava te oblike kršenja ljudskih prava;

Odgojni / *afektivni* - Usvojiti angažiran stav odgovornosti za pravedan i miran suživot;

Djelatni / *funkcionalni ili psihomotorički* - Usporediti Dekalog i temeljna ljudska prava i uočiti njihovu povezanost;

Metodički sustav: Kombinirani (problemsko – interpretacijski)

Oblici rada: individualni, rad u paru, rad u skupini, frontalni

Aktivnosti učenika: razgovor, pisanje, izlaganje

Nastavne metode: usmeno izlaganje

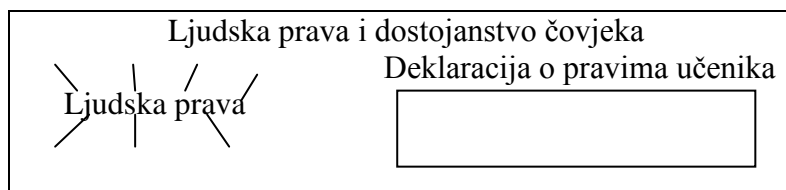
Nastavna sredstva: upute za rad po skupinama

Nastavna pomagala: ploča, kreda, plakat, bilježnica, udžbenik, olovka

Korelacija: Povijest

Sat razredne zajednice

Plan ploče:

Pitanja za provjeru ishoda:

Usporedi Dekalog i temeljna ljudska prava! Imaš li odgovornosti za gradnju pravednog suživota? Koja su osnovna ljudska prava i kako se krše.

Izvori za pripremanje nastavnika: Varaždinska biskupija: „Radni listovi 8“, udžbenik za katolički vjeronauk osmoga razreda osnovne škole „S Kristom u život“, <http://katehetski.ri-nadbiskupija.hr/>

Izvori za pripremanje učenika: udžbenik za katolički vjeronauk osmoga razreda osnovne škole „S Kristom u život“;

II. GLOBALNA STRUKTURA SATA

Meditativno – molitveni početak
Motivacija
Najava teme
Stvaranje problemske situacije
Izlaganje rezultata rada
Sinteza
Aktualizacija
Meditativno – molitveni završetak

III. TIJEK SATA

Meditativno – molitveni početak

1. Ja sam Gospodin Bog tvoj; nemaj drugih bogova uz mene.
2. Ne izusti imena Gospodina Boga svoga uzalud.
3. Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji.
4. Poštuj oca i majku, da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji.
5. Ne ubij.
6. Ne sagriješi bludno.
7. Ne ukradi.
8. Ne reci lažna svjedočanstva.
9. Ne poželi tuđeg ženidbenog druga.
10. Ne poželi nikakve tuđe stvari.

Motivacija

Svaki učenik dobije radni listić na kojem se nalazi jedna Božja zapovijed. Učenici imaju zadatak da pokraj zapovijedi navedu oblik kršenja te zapovijedi. Kada učenici završe s radom nekoliko njih pročita što su napisali.

Najava teme

Potičem učenike da kažu što se događa ako se ne pridržavamo Božjih zapovijedi.
(Činimo grijeh.)

Koje su posljedice kršenja zapovijedi?
(Kršenje ljudskih prava.)

Govorim učenicima kako je tema naše današnje nastavne jedinice upravo govor o ljudskim pravima te ih pozivam da napišu naslov: Ljudska prava i dostojanstvo čovjeka.

Stvaranje problemske situacije

Učenike dijelim u tri skupine i dijelim im zadatke.

1. skupina: Poštivanje ljudskih prava i dostojanstva ljudske osobe

Gotovo je nemoguće zamisliti kako bi izgledalo živjeti kad bi nam netko jednostavno rekao da nemamo pravo živjeti, da nemamo pravo na slobodu, kad bi nam netko zanijekao da smo ljudi isti kao i svi ostali koji nas okružuju. Pravo na život, dostojanstvo čovjeka i sva njegova ljudska

prava potječu od Boga. Općom deklaracijom o pravima čovjeka ljudima su zajamčena civilna i politička prava, zatim ekonomska, socijalna i kulturna prava pojedinaca i manjina, pravo na mir, na razoružanje, na samoodređenje naroda, na zdrav okoliš i pravo na razvoj: Sva ljudska bića rađaju se slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravima. Ona su obdarena razumom i sviješću i treba da jedno prema drugome postupaju u duhu bratstva... Mlade ljude treba odgajati svjesne dostojanstva i jednakosti svih ljudi bez obzira na boju kože, rasu, etničko podrijetlo, ili vjeru, i u duhu poštivanja temeljnih ljudskih prava i prava naroda na samoodređenje... Svatko ima pravo na slobodu misli, savjesti i vjere... Svako ima pravo na slobodu kretanja... A papa Ivan Pavao II u tom istom duhu kaže: Jezik ljudskih prava čini mogućim dijalog između pojedinaca i između naroda. To je jezik koji je potreban ako svijet iz stoljeća nasilja želi prijeći u stoljeće rasprave i suradnje.

- Pokušaj nabrojiti neka od osnovnih ljudskih prava!
- Što za tebe znači ravnopravnost svih ljudi?
- Kako se najbolje štite ljudska prava?
- Koja su ljudska prava danas ugrožena? Gdje?
- Koja od ugroženih ljudskih prava na tebe ostavljaju najveći dojam?
- Što ti možeš osobno doprinijeti u zaštiti ljudskih prava?

2. skupina: Promicanje mira među ljudima i narodima

Tijekom čitave ljudske povijesti (od Kaina i Abela do danas) međuljudski odnosi obilježeni su sukobima. Sukobi su pokrenuli stotine tisuća ljudi s njihovih ognjišta, ranili mnogobrojne duše, nanijeli mnogo patnje i unijeli nemir u brojna ljudska srca. Od prvog sukoba među ljudima neprestano postoji težnja za mirom. Ivan Pavao II obraća se mladima slijedećim riječima: Prema svome svakidašnjem načinu života ljudi odabiru u prilog ili protiv mira. Mir na poseban način povjeravamo mladima. Neka mladi pridonesu da se povijest oslobodi od krivih putova kojima luta čovječanstvo... Bitno je odabrati mir i sredstva za postizanje mira. Mir je tako krhkog zdravlja da iziskuje trajnu i intenzivnu njegu... Draga mladeži, pred vama je uzvišeno poslanje: biti u prvim redovima u izgradnji mira! Budite čvrsto uvjereni da dobro mira ima svoj zadnji temelj u srcu samoga Boga.

- Kakvi sve sukobi postoje među ljudima?
- Koji su njihovi uzroci?
- Koji sukobi imaju najveći utjecaj na tebe?
- Na kakva razočaranja mogu naići oni koji se zalažu za mir?
- Kakve izazove pred nas postavlja prijelazno razdoblje od rata prema miru?
- Tko su za tebe mirotvorci?
- Je si li nekad učinio nešto što bi mogao nazvati mirotvorstvom?

3. skupina: Život u novoj zemlji i koja prava odabrati

Vaša grupa ima zadatak „Odabir prava za novu zemlju“. Želite napustiti zemlju i odlazite negdje gdje još nitko nije živio (to može biti i neka druga planeta). Zajedno sastavite popis onih prava koje bi ta nova država garantirala u cilju postizanja najboljeg mogućeg društva.

1. Svatko za sebe će unutar grupe nabrojiti barem pet prava koja smatrate da bi trebala biti zagarantirana.
2. Nakon toga podijelite i raspravite svoj izbor prava s drugima u grupi.
3. Svoja prava napišite na jedan zajednički list. Koja su prava zajednička svima u skupini, koja su prava izdvojili samo neki iz skupine.
4. Smislite općenite kategorije i svrstajte u njih ona prava koja su svima u skupini zajednička.
5. Isključuju li se međusobno neka prava na tom popisu? Ako da, koja su to prava...
6. U prava koja donesete uključite i 10 BZ!

Izlaganje rezultata rada

Svaka skupina odabrala je dva predstavnika koja izlaze pred ploču i čitaju radove njihove skupine.

Sinteza

Zajednička izrada umne mape na temu Ljudska prava. Učenici predlažu pojmove koje zapisujem na ploču, a oni u svoje bilježnice.

Aktualizacija

Vi kao učenici osnovne škole u Republici Hrvatskoj također imate određena prava. Sada ćete raditi u paru. Svaki par će dobiti radni listić koji mora ispuniti. Jedan učenik će smisliti pravo, a drugi kršenje tog prava.

Nakon što riješe radni listić, učenici izlaze pred ploču te svoje radne listiće lijepe na plakat pod nazivom „Deklaracija o pravima učenika“.

Meditativno – molitveni završetak

Ako uistinu
želimo mijenjati svijet
krenimo odmah
i to od sebe.

Mir nije tamo negdje
beskrajno daleko
već tu, blizu,
unutar nas.

Ispunimo prazninu ljepotom
naučimo voljeti bližnjega
pustimo svjetlost
u naše živote
jer naš mir
(a i naš nemir)
stanuje tu,
unutar nas.

IV. KRITIČKI OSVRT

V. PRILOZI

Prilog 1

1. Ja sam Gospodin Bog tvoj; nemaj drugih bogova uz mene.
2. Ne izusti imena Gospodina Boga svoga uzalud.
3. Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji.
4. Poštuj oca i majku, da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji.
5. Ne ubij.
6. Ne sagriješi bludno.
7. Ne ukradi.
8. Ne reci lažna svjedočanstva.
9. Ne poželi tuđeg ženidbenog druga.
10. Ne poželi nikakve tuđe stvari.

Prilog 2

Spomeni se da svetkuješ Dan Gospodnji!

Kršenje prava:

Ne ubij!

Kršenje prava:

Ne ukradi!

Kršenje prava:

Ne reci lažna svjedočanstva!

Kršenje prava:

Ne poželi nikakve tuđe stvari!

Kršenje prava:

Prilog 3

1. skupina: Poštivanje ljudskih prava i dostojanstva ljudske osobe

Gotovo je nemoguće zamisliti kako bi izgledalo živjeti kad bi nam netko jednostavno rekao da nemamo pravo živjeti, da nemamo pravo na slobodu, kad bi nam netko zanijekao da smo ljudi isti kao i svi ostali koji nas okružuju. Pravo na život, dostojanstvo čovjeka i sva njegova ljudska prava potječu od Boga. Općom deklaracijom o pravima čovjeka ljudima su zajamčena civilna i politička prava, zatim ekonomska, socijalna i kulturna prava pojedinaca i manjina, pravo na mir, na razoružanje, na samoodređenje naroda, na zdrav okoliš i pravo na razvoj: Sva ljudska bića rađaju se slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravima. Ona su obdarena razumom i sviješću i treba da jedno prema drugome postupaju u duhu bratstva... Mlade ljude treba odgajati svjesne dostojanstva i jednakosti svih ljudi bez obzira na boju kože, rasu, etničko podrijetlo, ili vjeru, i u duhu poštivanja temeljnih ljudskih prava i prava naroda na samoodređenje... Svatko ima pravo na slobodu misli, savjesti i vjere... Svako ima pravo na slobodu kretanja... A papa Ivan Pavao II u tom istom duhu kaže: Jezik ljudskih prava čini mogućim dijalog između pojedinaca i između naroda. To je jezik koji je potreban ako svijet iz stoljeća nasilja želi prijeći u stoljeće rasprave i suradnje.

- Pokušaj nabrojiti neka od osnovnih ljudskih prava!
- Što za tebe znači ravnopravnost svih ljudi?
- Kako se najbolje štite ljudska prava?
- Koja su ljudska prava danas ugrožena? Gdje?
- Koja od ugroženih ljudskih prava na tebe ostavljaju najveći dojam?
- Što ti možeš osobno doprinijeti u zaštiti ljudskih prava?

Prilog 4

2. skupina: Promicanje mira među ljudima i narodima

Tijekom čitave ljudske povijesti (od Kaina i Abela do danas) međuljudski odnosi obilježeni su sukobima. Sukobi su pokrenuli stotine tisuća ljudi s njihovih ognjišta, ranili mnogobrojne duše, nanijeli mnogo patnje i unijeli nemir u brojna ljudska srca. Od prvog sukoba među ljudima neprestano postoji težnja za mirom. Ivan Pavao II obraća se mladima slijedećim riječima: Prema svome svakidašnjem načinu života ljudi odabiru u prilog ili protiv mira. Mir na poseban način povjeravamo mladima. Neka mladi pridonesu da se povijest oslobodi od krivih putova kojima luta čovječanstvo... Bitno je odabrati mir i sredstva za postizanje mira. Mir je tako krhkog zdravlja da iziskuje trajnu i intenzivnu njegu... Draga mladeži, pred vama je uzvišeno poslanje: biti u prvim redovima u izgradnji mira! Budite čvrsto uvjereni da dobro mira ima svoj zadnji temelj u srcu samoga Boga.

- Kakvi sve sukobi postoje među ljudima?
- Koji su njihovi uzroci?
- Koji sukobi imaju najveći utjecaj na tebe?
- Na kakva razočaranja mogu naići oni koji se zalažu za mir?
- Kakve izazove pred nas postavlja prijelazno razdoblje od rata prema miru?
- Tko su za tebe mirotvorci?
- Je si li nekad učinio nešto što bi mogao nazvati mirotvorstvom?

Prilog 5

3. skupina: Život u novoj zemlji i koja prava odabrati

Vaša grupa ima zadatak „Odabir prava za novu zemlju“. Želite napustiti zemlju i odlazite negdje gdje još nitko nije živio (to može biti i neka druga planeta). Zajedno sastavite popis onih prava koje bi ta nova država garantirala u cilju postizanja najboljeg mogućeg društva.

1. Svatko za sebe će unutar grupe nabrojiti barem pet prava koja smatrate da bi trebala biti zagarantirana.
2. Nakon toga podijelite i raspravite svoj izbor prava s drugima u grupi.
3. Svoja prava napišite na jedan zajednički list. Koja su prava zajednička svima u skupini, koja su prava izdvojili samo neki iz skupine.
4. Smislite općenite kategorije i svrstajte u njih ona prava koja su svima u skupini zajednička.
5. Isključuju li se međusobno neka prava na tom popisu? Ako da, koja su to prava...
6. U prava koja donesete uključite i 10 BZ!

Prilog 6

Pravo učenika: _____

Kršenje prava: _____

Prilog 7

Ako uistinu
želimo mijenjati svijet
krenimo odmah
i to od sebe.

Mir nije tamo negdje
beskrajno daleko
već tu, blizu,
unutar nas.

Ispunimo prazninu ljepotom
naučimo voljeti bližnjega
pustimo svjetlost
u naše živote
jer naš mir
(a i naš nemir)
stanuje tu,
unutar nas.

Željka Tolić – Majstorović, u: *Pjesma mira*, Centar za mir, nenasilje i ljudska
prava